



# รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๑๓

## บทบรรณาธิการ

**คำถาม** คดีแพ่งสามัญ โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยชำระค่าสินค่าตามสัญญาซื้อขายซึ่งโจทก์จำเลยได้ตกลงกำหนดราคาสินค้ากันไว้แล้ว มีข้อตกลงชำระค่าสินค่าเป็นงวด แต่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าสินค่าบางส่วน จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลให้โจทก์ส่งพยานเอกสาร โดยมีได้ให้โจทก์นำพยานหลักฐานมาสืบ ดังนี้ การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชอบหรือไม่

**คำตอบ** มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

**คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๑๔/๒๕๕๐**

จำเลยฎีกาประการแรกว่า คดีนี้เป็นกรณีที่โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินอันไม่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน โจทก์ส่งพยานเอกสารโดยมิได้นำพยานหลักฐานมาสืบ จึงถือว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูล ศาลชอบที่จะยกฟ้องโจทก์เสีย

เห็นว่า ตามคำฟ้องเป็นเรื่องที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยชำระค่าสินค่าตามสัญญาซื้อขายซึ่งโจทก์จำเลยได้ตกลงกำหนดราคาสินค้ากันไว้แล้วเป็นเงินจำนวน ๑,๓๒๐,๙๓๐ บาท ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าสินค่าจำนวน ๙๗๑,๔๙๗.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดคำนวณถึงวันฟ้องรวมเป็นเงิน ๑,๐๓๓,๘๓๖.๘๗ บาท จึงเป็นกรณีที่โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินจำนวนแน่นอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๔ ทวิ วรรคสาม (๑) ดังนั้น แม้การซื้อขายดังกล่าวจะมีข้อตกลงชำระค่าสินค่าเป็นงวดและโจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าสินค่าไม่ครบจำนวนตามสัญญาเนื่องจากจำเลยชำระค่าสินค่าบางส่วนแก่โจทก์และโจทก์ขอแก้ไขคำฟ้องเกี่ยวกับจำนวนเงินค่าสินค่าก็ไม่เป็นเหตุให้คดีของโจทก์กลับกลายเป็นคดีที่โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินอันไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน การที่โจทก์ส่งพยานเอกสารแทนการสืบพยานตามคำสั่งศาลชั้นต้นจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลชอบที่จะรับฟังพยานเอกสารของโจทก์ดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

**คำถาม** คดีเดิม โจทก์ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายอ้างว่า สัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะเนื่องจากจำเลยใช้อุบายหลอกลวงเป็นเหตุให้โจทก์สำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรม ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยและเรียกค่าเสียหายอ้างว่าสัญญาเช่าครบกำหนดระยะเวลาแล้ว ขอให้ขับไล่และชดใช้ค่าเช่าที่ค้างชำระ ดังนี้ ฟ้องโจทก์เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือไม่

**คำตอบ** มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

### คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖๙๕/๒๕๕๐

คดีเดิมซึ่งเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๘๘๕/๒๕๔๔ ของศาลชั้นต้น มีพันเอก ม. เป็นโจทก์ที่ ๑ โจทก์คดีนี้เป็นโจทก์ที่ ๒ และจำเลยคดีนี้เป็นจำเลย โจทก์ทั้งสองดังกล่าวฟ้องว่าจำเลยใช้อุบายหลอกลวงโจทก์เพื่อให้ทำสัญญาเช่าที่ดินพิพาท จนเป็นเหตุให้โจทก์สำคัญผิดในสาระสำคัญของทรัพย์สินที่ให้เช่า สัญญาเช่าดังกล่าวจึงเป็นโมฆะ ขอให้พิพากษาว่าสัญญาเช่าเป็นโมฆะ และขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทรวมทั้งทำที่ดินพิพาทให้มีสภาพเหมือนเดิมและให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษายืน คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา สำหรับคดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำสัญญาเช่าที่ดินพิพาทของโจทก์กับพันเอก ม. บิดาโจทก์ มีกำหนดระยะเวลา ๒๐ ปี แต่มิได้จดทะเบียนการเช่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สัญญาเช่าดังกล่าวจึงมีผลผูกพันเพียง ๓ ปี บัดนี้ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว จำเลยจึงไม่มีสิทธิอยู่ในที่พิพาทอีกต่อไป ขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทและเรียกค่าเสียหาย

เห็นว่า คดีเดิมโจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยและเรียกค่าเสียหายอ้างว่าสัญญาเช่าที่ดินระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะ เนื่องจากจำเลยใช้อุบายหลอกลวงเป็นเหตุให้โจทก์สำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรม สภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างซึ่งอาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาในคดีเดิมคือ จำเลยได้กระทำการล่อลวงโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์สำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรมหรือไม่ แต่ในคดีนี้โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยและเรียกค่าเสียหายโดยอ้างว่าบัดนี้สัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยครบกำหนดระยะเวลา ๓ ปี จึงสิ้นผลผูกพันแล้ว สภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างอันเป็นหลักแห่งข้อหา เป็นเรื่องที่สัญญาเช่าที่พิพาทมีผลบังคับเพียงใด และสิ้นผลผูกพันแล้วหรือไม่ ข้ออ้างหรือประเด็นพิพาทที่ศาลต้องวินิจฉัยในคดีก่อนกับคดีนี้ไม่ใช่อย่างเดียวกัน ฟ้องโจทก์คดีนี้จึงไม่เป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๔ โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้

คำถาม เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมที่ดินกับจำเลยซึ่งตกเป็นภาระจำยอม หากการบังคับคดีมีปัญหาอันเนื่องจากโจทก์และจำเลยแปลความคำพิพากษาแตกต่างกันจะร้องสอดเข้าเป็นคู่ความในชั้นบังคับคดีได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

### คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๒๖/๒๕๕๓

ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่าผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านในคดีนี้หรือไม่ ผู้ร้องฎีกาว่า ผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมที่ดินโฉนดที่ ๓๓๙๙๘ เป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการบังคับคดีและคำสั่งของศาลชั้นต้น ผู้ร้องจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในคดีนี้

เห็นว่า ผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมที่ดินซึ่งตกเป็นภาระจำยอมและถูกบังคับคดีในคดีนี้ เมื่อการบังคับคดีมีปัญหาอันเนื่องจากโจทก์และจำเลยแปลความคำพิพากษาแตกต่างกัน จำเลยและผู้ร้องเห็นว่าการบังคับคดีไม่ถูกต้องตามคำพิพากษา ทำให้จำเลยและผู้ร้องเสียหาย ผู้ร้องยอมใช้สิทธิร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑)

คำถาม หลังจากโจทก์สืบพยานไปแล้วบางส่วน จำเลยขอแก้ไขคำให้การ จากเดิมที่ปฏิเสธว่า ไม่เคยทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ เป็นรับว่าได้ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้จริง แต่ฟ้องโจทก์ขาดอายุความแล้ว ดังนี้ เข้าช้อยกเว้นที่จำเลยมีสิทธิขอแก้ไขคำให้การ เมื่อล่วงเลยกำหนดระยะเวลาขอแก้ไขแล้ว หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

**คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๔๕/๒๕๕๐**

หลังจากโจทก์ได้สืบพยานไปบางส่วนแล้ว จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ขอแก้ไขคำให้การเดิมจากที่ให้การปฏิเสธว่า จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ไม่เคยทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของจำเลยที่ ๑ กับโจทก์เป็นว่า จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ได้ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของจำเลยที่ ๑ กับโจทก์จริง แต่ต่อมาได้ลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนของจำเลยที่ ๑ ขณะนั้นจำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์เพียงเก้าแสนบาทเศษ โจทก์ไม่ฟ้องให้จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ รับผิดชอบภายในอายุความตามกฎหมาย ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

เห็นว่า ข้อความที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ขอแก้ไขเป็นการสละข้อต่อสู้คดีเดิมที่ปฏิเสธว่า ไม่เคยทำสัญญาค้ำประกันแล้วยกข้อต่อสู้ขึ้นใหม่ ยอมรับว่าทำสัญญาค้ำประกันแต่ไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องจากคดีขาดอายุความ เช่นนี้ข้อความที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ขอแก้ไขเป็นข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ทราบอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ อาจยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การได้ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เนื่องจากคดีนี้ไม่มีการชี้สองสถานและกรณีเช่นนี้ไม่ใช่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย ทั้งข้อความที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ขอแก้ไขว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความนั้นไม่ใช่เป็นปัญหาในเรื่องอำนาจฟ้อง ดังที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ อ้างมาในคำร้องขอแก้ไขคำให้การ จึงหาใช่เป็นการขอแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนดังนั้นที่จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การภายหลังที่โจทก์ได้สืบพยานไปบางส่วนแล้วเป็นการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๐

คำถาม คำฟ้องของโจทก์ไม่ได้ระบุว่า หากโจทก์ยึดทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน ดังนี้ คู่ความจะตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันใหม่ว่า หากยึดทรัพย์สินที่จำนองออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน และขอให้ศาลพิพากษตามยอม ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๒๘/๒๕๕๘

การทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาลนั้น คู่ความจะตกลงกันเป็นประการใดก็ได้ แม้ตามคำฟ้องของโจทก์จะไม่ได้ระบุว่าหากโจทก์ยึดทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วนก็ตาม คู่ความก็สามารถที่จะตกลงกันใหม่ได้ว่าหากยึดทรัพย์สินที่จำนองออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ครบถ้วนได้ ไม่ถือว่าเป็นการพิพากษาคัดสินคดีเกินคำขอท้ายฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๗๘/๒๕๕๓

แม้ตามคำฟ้องในคดีแพ่งโจทก์จะฟ้องขอให้ชำระหนี้และบังคับจำนอง หากยึดทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดไม่พอชำระหนี้ยอมให้ยึดทรัพย์สินอื่นออกขายทอดตลาดได้ก็ตาม แต่เมื่อทำสัญญาประนีประนอมยอมความกลับระบุในสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๖ ว่า หากจำเลยทั้งสามผิดนัดชำระหนี้ข้อ ๒ และข้อ ๓ งวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าผิดนัดชำระหนี้ทั้งหมด ยอมให้โจทก์บังคับคดีตามข้อ ๑ และให้ยึดทรัพย์สินจำนองตามฟ้องได้ทันที และระบุในสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๗ ว่า โจทก์และจำเลยทั้งสามยินยอมตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ ทุกประการ โดยไม่คิดใจเรียกร้องเงินอื่นใดอีก โดยไม่ปรากฏข้อความในสัญญาประนีประนอมยอมความว่า หากบังคับชำระหนี้เอาทรัพย์สินจำนองตามฟ้องออกขายทอดตลาดได้เงินไม่พอชำระหนี้โจทก์ก็ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นได้ด้วย ดังนี้ แสดงว่าโจทก์และจำเลยทั้งสามประสงค์จะบังคับคดีแก่ทรัพย์สินจำนองตามฟ้อง (ตามแปลง) เท่านั้น ดังนั้น เมื่อโจทก์บังคับเอาแก่ทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ แล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้หนี้ของจำเลยทั้งสามตามคำพิพากษาโจทก์ย่อมไม่มีสิทธิที่จะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามได้อีก โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ